

трагическото в съвременния живот и е склонна да отговори отрицателно.

Ценителите на пиесата възприемат „В полите на Витоша“ в духа на натурализма, формулиран с израза „късче живот“, като отражение на „едно голямо парче от нашия живот“²¹ или като „един изрез из сегашния наш живот [...] с изнесения в пиесата драматизъм, който иначе просто око на обикновения зрител не би доловило“²². Михаил Арнаудов конкретизира социалната среда като „българска градска среда“²³, което се оказва „най-голямото достойнство на пиесата“²⁴ в обзорния преглед на Хрисан Цанков за българската литература през 1911 година. Обяснението за тази изненадваща възторженост, с която част от критиката и публиката, предимно младежта и жените, посрещат пиесата, откриваме в тълкованието на една непрофесионална литературна критичка, затова пък ангажирана общественичка – Жени Божилова-Патева, която твърди: „Може би защото [животът ни – бел. Е. Р.] е тъй дребнав и грубо материалистичен, струваше ни се, че той не дава материал за възвишени индивидуални пориви и велики социални проблеми, каквито свикнахме да търсим и намираме в бележитите чужди писатели“²⁵. Актуалните свидетелства сочат едновременно усвояването на ново литературно поле от българската драма, както и еманципаторския жест, който я прави съизмерима с европейската драматургия. Това обяснява и определенията като „смел жест“²⁶, „дръзка тематика“²⁷, „начало на ново направление“²⁸. Социалните нагласи в динамично развиващата се икономически България допринасят Яворовата пиеса да функционира като родно откритие, което бива положено в европейска рамка, а това свръхоценностява художествения артефакт. Прочитът, който литературно непредубедената рецензентка Жени Божилова-Патева предлага, възприема текста като изображение на „политическите борби, семейните нрави, разбиранията и понятията

²¹ Ничков, М. „В полите на Витоша“. – Народни права, № 258, 1911, с. 2.

²² Тихов, д-р М. „В полите на Витоша“. – Театрален лист, I, № 1, 31.08.1911, с. 3-10. (Цит. По: Тошева, Кр. История на българския театър от 1904 г. до 1918 г. Том 3. С., 1997, с. 119.)

²³ Арнаудов, М. В полите на Витоша – Съвременна мисъл, I, № 7, 1911, 498-512. (Цит. По: Тошева, Кр. История на българския театър от 1904 г. до 1918 г. Том 3. С., 1997, с. 119.)

²⁴ Цанков, Хр. Българската литература през 1911 год. – Българска сбирка, XIX, № 2, 1912, с. 85.

²⁵ Јепу [Жени Божилова-Патева]. „В полите на Витоша“ от П. К. Яворов. – Гражданка, II, № 1, 1912, с. 24.

²⁶ Пак там, с. 24.

²⁷ Минков, Цв. История на българската драма. С., 1936, с. 89.

²⁸ Илев, Л. „В полите на Витоша“. – Демократически преглед, IX, № 10, 1911, с. 1335.